

JOUSTAVIEN LIITTYMISSOPIMUSTEN SOVELTAMISOHJE

Tämä soveltamisohje on luotu selventämään Energiaviraston antamaa määräystä 3510/000002/2025 joustavien liittymissopimusten käytössä sekä sitä mitä joustavista liittymissopimuksista on sähkömarkkinalaissa (588/2013) ja sen esitöissä kirjattu. Energiaviraston määräys luo joustavien liittymissopimusten käytölle sähkömarkkinadirektiiviin (EU 2024/1711) 6 a artiklan mukaiset raamit.

Määritelmät

Joustavalla liittymissopimuksella tarkoitetaan sähkömarkkinalain mukaan liittymissopimusta, jonka ehtoissa on sovittu rajoituksista liittymispisteen taatulle teholle tai liittymän sähkönkäytön tai sähkönsyötön ohjaamisesta verkonhaltijan toimesta. Verkonhaltija voi käyttää joustavia liittymissopimuksia vain sähkömarkkinalain 20 b §:n ja 20 c §:n mukaisissa tilanteissa.

Sähkömarkkinalaissa on käytössä yleisnimitys joustava liittymissopimus ja tästä erotuksena nimitys pysyvästi joustava liittymissopimus. Joustavaa liittymissopimusta voidaan lain perusteella käyttää joko yleismääritelmänä lain 20 b ja 20 c §:ssä tarkoitetuille liittymille tai viitata ainoastaan 20 b §:n mukaiseen ei-pysyvään joustavaan liittymissopimukseen.

Selvyyden vuoksi määräyksessä on siten määritetty erillinen käsite ”tilapäinen joustava liittymissopimus”, jolla viitataan ainoastaan sähkömarkkinalain 20 b §:ssä tarkoitettuun joustavaan liittymissopimukseen. Määritelmän yhteydessä ilmaistaan tilapäisen joustavan liittymissopimuksen keskeinen ominaisuus, jonka mukaan tilapäisesti joustavan liittymissopimuksen käyttäminen ei vaadi Energiaviraston lupaa ja on tarkoitettu tilapäiseksi ratkaisuksi.

Pysyvästi joustavalla liittymissopimuksella tarkoitetaan määräyksessä ja tässä ohjeessa sähkömarkkinalain määritelmää vastaavalla tavalla sähkömarkkinalain 20 c §:ssä tarkoitettua pysyvästi joustavaa liittymissopimusta ja sen käyttäminen vaatii Energiaviraston luvan.

Joustava liittymissopimus on puolestaan määräyksessä ja tässä ohjeessa määritelty yleisnimitykseksi sekä tilapäiselle että pysyväälle joustavalle liittymissopimukselle.

Tilapäiset joustavat liittymissopimukset

Sähkömarkkinalain 20 b §:n mukaan verkonhaltijan on tarjottava joustavia liittymissopimuksia sellaisissa sähköverkkonsa osissa, joissa sähköverkon kapasiteettia on saatavilla rajoitetusti tai ei lainkaan uusia liittymiä tai olemassa olevan liittymän suurentamista varten ja joissa liittymän tarvitseman liittymän toteuttaminen edellyttää sähköverkon kehittämistä.

Tilapäisesti joustava liittymissopimus on tarkoitettu määräaikaiseksi järjestelyksi siihen saakka, kunnes verkon kehittämisen myötä verkon kapasiteetti mahdollistaa lopullisen taatun kiinteän liittymistehon käyttöönoton. Tilapäisesti joustavia liittymissopimuksia voi käyttää tapauksissa, joissa sähköverkon kapasiteettia on saatavilla rajoitetusti tai ei lainkaan uusien liittymien toteuttamiseksi tai olemassa olevien liittymien suurentamiseksi.

Pysyvästi joustavat liittymissopimukset

Sähkömarkkinalain 20 c §:n mukaan sähköverkon osissa, joissa Energiavirasto on verkonhaltijan hakemukseen perustuvalla päätöksellään katsonut, ettei sähköverkon kehittäminen ole tehokkain ratkaisu, joustavia liittymissopimuksia voidaan uusien liittymien toteuttamiseksi tai olemassa olevien liittymien suurentamiseksi liittymän suostumuksella tehdä 20 b §:n 4 momentista poiketen pysyvinä ratkaisuinä. Päätöksessä on yksilöitävä sen perusteena olevat verkkokomponentit.

Sähkömarkkinalain 20 b §:n 4 momentin mukaan (tilapäinen) joustava liittymissopimus ei saa viivästyttää sähköverkon kehittämistä. Pysyvästi joustavan liittymissopimuksen myötä verkonhaltija voi siis poikkeuksellisesti rajoittaa verkkonsa kehittämistä niiden kehittämistoimien osalta, joita edellytettäisiin pysyvästi joustavan liittymissopimuksen tehneen liittymän koko pyydetyn liittymistehon liittämiseksi verkkoon.

Verkon kehittämisen tehokkuutta tarkastellaan koko verkkotoiminnan ja kaikkien asiakkaiden kannalta. Tarkastelussa huomioidaan esimerkiksi, miten verkon kehittäminen vaikuttaisi kaikkien verkkoyhtiön asiakkaiden verkkopalvelumaksuihin ja toimitusvarmuuteen. Voitaisiin katsoa, ettei verkon kehittäminen ole tehokkain ratkaisu esimerkiksi silloin, kun yksittäinen liittymä vaatisi tai yksittäiset liittymät vaatisivat verkon merkittävää vahvistamista verkon syrjäisessä osassa, johon ei ole odotettavissa sijoittuvan muita verkon käyttäjiä. Tällöin voitaisiin mahdollisesti katsoa, että verkossa esiintyviä kapasiteettiongelmia on perustellumpaa tarvittaessa hallita joustojen avulla. Sähköverkon osat, joissa verkon kehittämisen ei katsota olevan tehokkain ratkaisu, määritellään sähköverkon topologiaan ja rakenteeseen perustuvien kriteerien, eikä maantieteellinen alue ole tarkastelussa ratkaiseva. Päätöksen perusteena olevilla verkkokomponenteilla, jotka on yksilöitävä päätöksessä, tarkoitetaan niitä verkkokomponentteja tai niiden yhdistelmiä, jotka rajoittavat liittymistehoa.

Pysyvästi joustavan liittymissopimuksen voi tehdä vasta, kun Energiavirasto on antanut haetusta luvasta myönteisen päätöksen. Pysyvästi joustavan liittymissopimuksen lupaa haetaan Energiaviraston asiointipalvelun kautta Energiaviraston verkkosivuilla julkaistujen [ohjeiden](#) mukaan. Lupapäätöksen maksu määräytyy kulunkin voimassa olevan Energiaviraston maksullisista suoritteista annetun työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen mukaan ja on ohjeen julkaisuhetkellä 5000 € (myös kielteisestä päätöksestä). Lupaa voi hakea yhdellä hakemuksella vain yhdelle kohteelle, jonka kapasiteettia yksittäinen verkkokomponentti tai niiden yhdistelmä rajoittaa. Energiavirasto käsittelee lupahakemuksia saapumisjärjestyksessä.

Pysyvästi joustavan liittymissopimuksen tekeminen edellyttää liittymän suostumusta. Verkonhaltijan tulee pystyä pysyvästi joustavan liittymissopimuksen lupaa hakiessaan osoittamaan, että liittymän suostumus on aito ja vapaaehtoisesti annettu. Mikäli liittymälle ei tarjottaisi pysyvästi joustavan liittymissopimuksen lisäksi muuta vaihtoehtoa verkkoon liittymiseksi, suostumusta ei voida pitää vapaaehtoisesti annettuna. Verkonhaltija voisi osoittaa suostumuksen [esimerkiksi](#) siten, että se tekee liittymälle tarjouksen myös kiinteästä liittymästä tai sähkömarkkinalain 20 b §:ssä tarkoitetusta tilapäisestä joustavasta liittymissopimuksesta samalla, kun se tuo esille pysyvästi joustavan liittymissopimuksen vaihtoehdon. Pysyvästi joustavasta liittymissopimuksesta verkonhaltija voi tässä vaiheessa antaa korkeintaan

ehdollisen tarjouksen, koska sen toteutuminen vaatii Energiaviraston myöntämän luvan. Verkonhaltija ei luonnollisesti ole velvollinen tarjoamaan liittyjälle pysyvästi joustavaa liittymissopimusta silloin, kun pysyvästi joustavan liittymissopimuksen tarjoamisen edellytykset eivät verkonhaltijan näkemyksen mukaan täyty. Verkonhaltija ei voi tarjota uudelle liittyjälle pelkästään pysyvästi joustavaa liittymissopimusta, vaikka alueella olisi jo Energiaviraston lupa käyttää pysyvästi joustavaa liittymissopimusta, koska suostumuksen tulee olla liittyjäkohtainen.

Joustavien liittymissopimusten ehdot

Joustavien liittymissopimusten yleiset ehdot kuuluvat sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:n nojalla vahvistettaviin verkonhaltijan liittämispalvelun ehtoihin. Ehto on yleinen sopimusehto, kun samaa ehtoa käytetään useammassa sopimuksessa. Esimerkki tällaisesta ehdosta voisi olla ehto tehonrajoituksen yhteydessä mahdollisesti syntyneen tasevirheen korjaamisen hoitamisesta. Energiavirasto suosittelee joustavien liittymissopimusten yleisten sopimusehtojen luomista tai nykyisten yleisten liittymisehtojen päivittämistä sisältämään joustavien liittymissopimusten solmimiseksi tarvittavat ehdot. Ehtoja voidaan jatkossakin päivittää, kun havaitaan tarvetta uusille ehdoille.

Sopimuksen yksilölliset ehdot, kuten tiedot liittyjästä, liittymispisteestä, liittymistehosta ja vastaavista kullekin sopimukselle erikseen määräytyvistä seikoista, eivät kuulu ehtojen vahvistamisvelvollisuuden piiriin. Myöskään tekniset edellytykset eivät kuulu vahvistettaviin ehtoihin, mutta verkonhaltijan tulee kuitenkin julkaista soveltamansa tekniset edellytykset ja soveltaa niitä syrjimättömästi kaikkiin verkon käyttäjiin.

Sähkömarkkinalain mukaan joustavissa liittymissopimuksissa on mainittava seuraavat seikat:

Sopimuksessa mainittava asia	Soveltamisala	Vahvistaminen
1) Enimmäisarvot kiinteälle sähkön syötölle sähköverkkoon ja sähköverkosta otolle sekä joustavasta liisäsyötön ja -oton kapasiteetista	Tilapäinen ja pysyvä	Kyseessä on yksilöllinen ehto, jota ei tarvitse vahvistuttaa.
2) Kiinteään ja joustavaan syötön ja oton kapasiteettiin sovellettavien sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujen määrittämisperusteet	Tilapäinen ja pysyvä	Maksujen määrittämisperusteiden tulee ilmetä verkonhaltijan hinnastosta, jota ei tarvitse vahvistuttaa.
3) Tilapäisesti joustavan liittymissopimuksen voimassaoloaika ja koko pyydetyn kiinteän kapasiteetin liitännän myöntämiselle ennakoitu päivämäärä	Tilapäinen	Kyseessä on yksilöllinen ehto, jota ei tarvitse vahvistuttaa.

4) Pysyvästi joustavan liittymissopimuksen voimassaoloaika tai voimassaolon määräytymisperuste	Pysyvä	Kyseessä on yksilöllinen ehto, jota ei tarvitse vahvistuttaa.
5) Verkkokomponentit tai niiden yhdistelmät, joihin pysyvästi joustavan liittymissopimuksen tekeminen perustuu	Pysyvä	Kyseessä on yksilöllinen ehto, jota ei tarvitse vahvistuttaa.

Joustavaan liittymiskapasiteettiin sovellettavien liittymismaksujen määräytymisperusteet

Joustavaan liittymissopimukseen sovelletaan samaa liittymismaksun hinnoittelua ja maksuaikatauluja kuin tavalliseen liittymään, jonka liittyjä saa käyttöönsä vasta verkon kehittämistoimien valmistuttua. Tilapäisesti joustavan liittymissopimuksen käyttö ei saa viivästyttää verkon kehittämistoimenpiteitä. Liittymismaksujen määräytymistä ja vapaan kapasiteetin jakoa käsitellään [liittymien hinnoittelumenetelmissä](#).

Joustavaan liittymiskapasiteettiin sovellettavien verkkopalvelumaksujen määräytymisperusteet

Verkonhaltijan on tarjottava verkkonsa käyttäjille, joilla on joustava liittymissopimus, näille soveltuvia verkkopalvelutuotteita (joustava verkkopalvelutuote). Pysyvästi joustavan sekä tilapäisesti joustavan liittymissopimuksen alaisen käyttöpaikan verkkopalvelutuotteissa verkkonhaltija voi käyttää kiinteällä liittymissopimuksella liitettyjen käyttöpaikkojen verkkopalvelusopimuksista poikkeavaa hinnoittelua joustavan tehon osuudelle. Hinnoittelun tulee perustua perusteltuun arvioon kustannuksista ottaen huomioon joustomahdollisuudesta verkkonhaltijalle aiheutuvat hyödyt. Energiavirasto voi tarkastella hinnoittelun lainmukaisuutta jo pysyvästi joustavan liittymissopimuksen lupahakemuksen yhteydessä.

Joustavaa verkkopalvelutuotetta voi käyttää vain sen aikaa, kun liittymän tulee joustaa. Siirryttäessä joustavasta liittymistehosta kiinteään liittymistehoon, siirrytään käyttöpaikalla samalla normaaleihin verkkopalvelutuotteisiin.

Joustavan liittymissopimuksen voimassaoloaika

Tilapäisesti joustava liittymissopimus voidaan solmia vain kyseisen liittymän kapasiteettiin vaikuttavan verkon kehittämistoimien perustellun keston ajaksi. Sen käyttö ei saa viivästyttää verkon kehittämistä eikä sen käytön avulla voi muuttaa verkon kehittämisen aikataulua.

Pysyvästi joustavan liittymissopimuksen voimassaoloaika tulee määritellä liittymissopimuksessa. Voimassaoloajalla tarkoitetaan jouston voimassaoloa. Kun jouston

tarve poistuu verkon kehittämisen myötä, sopimus jatkuu lähtökohtaisesti tois-
taiseksi voimassa olevana tavallisena liittymissopimuksena, paitsi jos liittyjän liit-
tymistarve oli alun perinkin määräaikainen, jolloin sopimus jatkuu tavallisena liit-
tymissopimuksena liittyjän liittymistarpeen määräaikaisen keston ajan.

Energiavirasto voi peruuttaa pysyvästi joustavan liittymissopimuksen luvan tai
muuttaa lupapäätöksessä tarkoitetun sähköverkon osan ulottuvuutta, jos päätök-
sessä tarkoitetussa sähköverkon osassa olosuhteet ovat muuttuneet rajoituksen
aiheuttaneissa verkkokomponenteissa siten, että päätöksen antamisen edellytykset
eivät enää täyty. Peruutuspäätös voidaan antaa paitsi liittyjän tai verkonhaltijan
aloitteesta myös Energiaviraston omatoimisesta perustellusta aloitteesta. Mikäli
sähkönsiirron rajoitukset verkonosassa ovat käytännössä poistuneet verkon kehit-
tämisen myötä, ei ole tarkoituksenmukaista, että aiemmin pysyvästi joustavalla
liittymissopimuksella liitetty liittyjä saisi etua edullisemmasta verkkopalvelutuot-
teesta. Lupa voidaan siten peruuttaa myös liittyjän tahdon vastaisesti. Luvan myön-
tämässä ja peruuttamisessa tarkastellaan aina verkkotoimintaa kokonaisuutena
ja kaikkien verkonhaltijan asiakkaiden yhteistä etua. Energiavirasto kuulee luvan
peruuttamispäätöksen valmistelussa sekä verkonhaltijaa että liittyjää ennen pää-
töksen antamista.

Energiaviraston on peruutuspäätöksessään määrättävä sekä verkonhaltijan että
sähköverkon osan liittyjien kannalta kohtuullinen siirtymäaika, jonka päätyttyä py-
syvästi joustavia liittymissopimuksia ei enää saa käyttää sähköverkon osassa. Liit-
tymissopimukseen, johon Energiaviraston päätös vaikuttaa, sovelletaan mainittuna
siirtymäaikana tilapäistä joustavaa liittymissopimusta koskevia 20 b §:n 2–4 mo-
menttia, jollei verkonhaltijan ja liittyjän välillä ole liittymissopimuksen solmimisen
yhteydessä sovittu toisin. Tämä tarkoittaa käytännössä etenkin sitä, että verkon-
haltijan tulee ilmoittaa koko kiinteän kapasiteetin liittymän myöntämiselle enna-
koitu päivämäärä ja tarjota tämän mukainen joustava liittymissopimus.

Kun pysyvästi joustavassa liittymissopimuksessa sovittu voimassaoloaika päättyy,
liittymän teho muuttuu kiinteäksi. Mikäli verkkoa kehitetään jo ennen voimassa-
oloajan päättymistä siten, että liittymisteho muuttuu kiinteäksi, määräaikaisen py-
syvästi joustavan liittymissopimuksen luvan myöntämisedellytykset eivät enää
täyty, jolloin Energiavirasto voi peruuttaa pysyvästi joustavan liittymissopimuksen
omasta, liittyjän tai verkonhaltijan aloitteesta.

Siirtyminen joustavasta liittymistehosta kiinteään liittymistehoon

Tilapäisesti joustavassa liittymissopimuksessa tulee määrittää, milloin koko liittyjän
pyytämä kiinteä kapasiteetti on liittyjän käytettävissä. Joustava liittymisteho voi
muuttua kiinteäksi myös asteittain, kun verkon kehittäminen etenee. Tällöin liit-
tymissopimuksessa tulee lisäksi määrittää, milloin liittyjä saa kunkin vaiheittaisen li-
säkapasiteetin käyttöönsä. Liittymän kiinteä osa voi siis kasvaa portaittain ja sa-
malla joustava osa pienentyä samassa suhteessa. Tapahtuneesta muutoksesta tu-
lee ilmoittaa liittyjälle. Muutos tulee huomioida tehonohjausjärjestelmän asette-
luissa ja käytössä heti, kun teknisesti mahdollista.

Siirtyminen kiinteään liittymistehoon tulee aina kirjata liittymän tietoihin ja siitä tulee ilmoittaa liittyjälle mahdollisuuksien mukaan ennen muutoksen voimaantuloa tai mahdollisimman nopeasti voimaantulon jälkeen. Liittymästä voidaan tässä yhteydessä tehdä myös muutosta vastaava liittymissopimuksen päivitys.

Mikäli sähkömarkkinalain 20 b § 1 momentissa tarkoitettu liittymissopimukseen kirjattu päivämäärä kiinteään liittymissopimukseen siirtymiselle tai vaihteittaisen kapasiteetin lisääntymiselle muuttuu, verkonhaltijan on ilmoitettava liittyjälle uusi päivämäärä viivytyksestä sen jälkeen, kun päivämäärän muuttuminen on tullut verkonhaltijan tietoon. Mikäli kiinteään liittymissopimukseen siirtymisen tai kapasiteetin lisääntymisen päivämäärä viivästyy, liittyjälle on lisäksi ilmoitettava viivästykseen syy. Ilmoitus on aina tehtävä, vaikka tarkka uusi ajankohta ei ole selvillä, jos kapasiteetin lisäyksen viivästyminen näyttää todennäköiseltä.

Sähköverkon kehittämisen tulee tähdätä siihen, että tilapäisesti joustava liittymisteho muuttuu tavalliseksi kiinteäksi liittymistehoksi mahdollisimman nopeasti.

Myös pysyvästi joustavan liittymissopimuksen kohdalla liittymisteho voi ajan kulumisen ja sähköverkon kehittämisen myötä muuttua kiinteäksi liittymistehoksi, mikäli Energiavirasto peruu pysyvästi joustavan liittymissopimuksen luvan. Tällaisia tilanteita varten liittymissopimuksessa olisi hyödyllistä määritellä, miten luvan perumisen tapauksessa toimitaan kiinteän liittymistehon tarjoamiseksi.

Tehonohjausjärjestelmä

Verkonhaltijan on määriteltävä liittämistä koskevissa teknisissä vaatimuksissaan jouston aktivoinnin ja tehon ohjaamisen tekniset reunaehdot, joiden mukaisesti liittäjän tehonohjausjärjestelmien on kyettävä toimimaan. Sähkömarkkinalain 20 §:n mukaan liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla avoimia, tasapuolisia ja syrjimättömiä ja niissä on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus. Tämä koskee myös tehonohjausjärjestelmää. Verkonhaltija voisi myös määritellä, millä aikataululla verkonhaltija ilmoittaa liittymän jouston aktivoinnista ja millä tavalla se tekee ilmoituksen ennen jouston tehonsäädön toteuttamista sekä tekeekö se ohjaukset tietyissä tilanteissa ilman ennakkoilmoitusta, mikäli verkonhaltijalla on mahdollisuus ohjata liittäjän kuormia (esimerkiksi häiriön jälkeinen tehonrajoitus).

Verkonhaltija, jonka verkkoon joustava liittymissopimus solmitaan, määrittelee, minkälainen tehonohjausjärjestelmä on luotettavaksi todettu ja hyväksytty. Verkonhaltija ei voi kuitenkaan vaatia käyttämään vain tietynlaista ja tietyn valmistajan järjestelmää, mikäli vastaava verkonhaltijan verkon käyttöjärjestelmään soveltuva laitteisto on olemassa ja käytettävissä. Lähtökohtaisesti verkonhaltijan ei tulisi määritellä liittäjän tehonohjausjärjestelmää tai ottaa kantaa sen teknisiin yksityiskohtiin, vaan ennemminkin tulee määritellä jouston aktivoinnin ja ohjaamisen tekniset reunaehdot, joiden mukaisesti liittäjän tehonohjausjärjestelmien on kyettävä toimimaan.

Tehonohjaus voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että verkkoyhtiö toimittaa asiakkaalle ohjaustietoa siitä, tarvitseeko käyttöpaikan tehoa rajoittaa vai ei. Ohjaustieto tai ohjauspyyntö lähetetään sovittua tiedonvälitysyhteyttä pitkin. Lisäksi

verkkoyhtiö voi toimittaa asiakkaalle ohjauspyynnön siitä, kuinka paljon tehoa täytyy rajoittaa. Tiedonvälitysyhteys ja ohjauspyynnöt eivät siirrä asiakkaan laitteiston käyttövastuuta verkonhaltijalle, ellei siitä ole erikseen sovittu.

Tehonohjausjärjestelmän hankkiminen ja tarvittavien viestiyhteyksien toteuttaminen verkonhaltijan järjestelmiin on lain mukaan liittyjän vastuulla. Verkonhaltijan järjestelmien kustannus on verkonhaltijan vastuulla.

Verkonhaltija voi liittämistä koskevissa teknisissä vaatimuksissaan määritellä testaus- ja muutostarpeiden reunaehdoja liittyjän tehonohjausjärjestelmän muodostavalle laitteistolle. Lisäksi sopimusehdoissa voi olla tarpeen määritellä miten menettellään, mikäli kyseinen laitteisto tai sen osa ikääntyy tai vioittuu siten, että sen varma toiminta ja turvallinen käyttäminen eivät ole varmaa.

Pysyvästi joustavan liittymissopimuksen luvan hakeminen

Energiavirasto [ohjeistaa](#) verkkosivuillaan erikseen pysyvästi joustavan liittymissopimuksen luvan hakemisesta. Lupia voi hakea Energiaviraston asiointipalvelussa (asiointi.energiavirasto.fi).